

Vnímání škod působených vydrou říční

a účinnost zákona č. 115/2000 Sb.

Markéta Václavíková, Vlastimil Kostkan

Vydra versus rybáři

Problematika rybožravých predátorů je v posledních letech často skloňovaným tématem. Z médií se pravidelně dozvídáme o ztrátách, které na rybích obsádkách působí kormorán velký, volavka popelavá, nebo vydra říční. Zvláště vydra je vzhledem ke své zvyšující se početnosti v posledním desetiletí stále častěji vnímána jako příčina narůstajících ekonomických ztrát. Děje se tak zejména v oblastech, kde je chov ryb důležitým ekonomickým odvětvím a sportovní rybářství je rozšířené a oblíbené hobby. S růstem početnosti vydří populace přibývají i údaje o ilegálně zabitých vydrách (Kranz 1998 in POLEDNÍKOVÁ *et al.* 2006) a pytláctví se stává jedním z nejčastějších, ale jen těžko prokazovaných faktorů mortality (TOMAN 1995).

V roce 2000 byl přijat zákon o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy č. 115/2000 Sb. (dále jen zákon), který mimo jiné umožňuje kompenzace škod způsobených vydrou. Cílem této práce bylo zjistit přístup rybářských subjektů k tomuto chráněnému živočichovi a zhodnotit efektivitu zákona jako nástroje pro kompenzaci vydřích škod. Práce byla zpracována jako součást projektu VaV/620/1/03 „Výzkum ekologie a rozšíření, návrh managementu populací a záchranných programů zvláště chráněných druhů živočichů“.

Průzkum mezi rybáři a zástupci státní správy

Pro sběr dat v období let 2004–2006 byla použita metoda dotazníkového šetření, kde dotazník sloužil jako základ strukturovaného rozhovoru. Dotazník byl vyplňován při osobním setkání s respondentem nebo ve výjimečných případech prostřednictvím telefonického rozhovoru. Zkušenosti z podobných předchozích průzkumů (MORAVCOVÁ 2002) ukázaly, že tento způsob je efektivnější než rozesílání dotazníků poštou (kvůli nízké návratnosti). Při osobním setkání je navíc možné zaznamenat reakce respondentů i na otázky, na které se dotazník specificky neptá.

Pro dotazníkový průzkum byly stanoveny dvě základní zájmové skupiny: rybáři a pra-

covníci státní správy v ochraně životního prostředí. Respondenti-rybáři byli rozděleni do čtyř kategorií: 1) hospodáři místních organizací Českého (resp. Moravského) rybářského svazu (dále jen MO ČRS); 2) komerční rybářské společnosti, pro které je chov ryb hlavním zdrojem příjmů; 3) drobní soukromí hospodáři, pro které chov ryb není hlavním zdrojem příjmů a 4) sportovní rybáři. Těžištěm sběru dat byly oblasti Moravy a východních Čech/Českomoravské vrchoviny, které jsou rovněž těžištěm výskytu vydry. Sběr dat v rámci cílové skupiny „státní správa“ probíhal na území celé České republiky. Respondenti byli rozděleni do dvou kategorií: 1) pracovníci krajských úřadů, kteří vyřizují žádosti o náhrady škod podle zákona č. 115/2000 Sb. a 2) pracovníci správ národních parků (NP) a chráněných krajinných oblastí (CHKO), kteří jako místně příslušný orgán ochrany přírody v případě škod způsobených na území NP či CHKO provádějí místní šetření na místě vzniku škody, zajišťují důkazy a podklady dále postupující krajským úřadům.

V cílové skupině rybářů bylo shromážděno celkem 125 dotazníků (40 od MO ČRS,

21 od rybářských společností, 30 od soukromých hospodářů a 34 od sportovních rybářů); v cílové skupině „státní správa“ 36 dotazníků (11 od pracovníků krajských úřadů a 25 od pracovníků správ CHKO a NP). Mimo informací zjišťovaných v rámci dotazníkového průzkumu jsme od Českého rybářského svazu (ČRS) a od Rybářského sdružení České republiky (RSČR) získali oficiální vyjádření o výši škod působených vydrou a ostatními rybožravými predátory a o odhadovaných početnostech těchto druhů. Úředníci krajských úřadů poskytli přesnou evidenci počtu přiznaných náhrad škod a jejich celkovou výši.

Výsledky a diskuse

Cílová skupina rybářů

Vývoj a velikost ztrát na rybách

O kontinuálním nárůstu škod na rybách v posledních letech bylo přesvědčeno 80,7 % všech dotázaných rybářů. Téměř všichni dotázaní se přitom shodovali, že důvodem této situace jsou neakceptovatelně vysoké stavy

Vydra říční (Lutra lutra) sice není v současné době v ČR přímo ohrožena vyhynutím, avšak podmínkou jejího přežití je vyřešení konfliktu její existence se zájmy rybářství.

Foto M. Václavíková

Se zněním zákona a podmínkami z něj vyplývajícími byli nejlépe seznámeni manažeri velkých rybářských společností – o zákoně věděli všichni zástupci. Znalost zákona mezi ostatními respondenty byla však nižší – zákon znalo 95 % dotázaných zástupců MO ČRS a 82,4 % sportovních rybářů. Drobni soukromí hospodáři byli nejhůře informovanou skupinou – o existenci zákona mělo tušení 73,3 % dotázaných. O zákoně věděli většinou jen z doslechu a cíleně si informace o něm nevyhledávali. Dalším zjištěním byl fakt, že povědomí o existenci zákona je signifikantně ovlivněno výskytem vydry na lokalitě, kde dotazovaný hospodáří, což prokázala statistická analýza (Likelihood Ratio Test, $\chi^2 = 5,226$, $p = 0,0223$, $n = 125$). Ačkoli byla část respondentů (47,5 %) zastupujících místní organizace ČRS v roce 2006 dotazována na novelu zákona č. 115, která nově zahrnuje náhrady škoda na rybách v rybářských revírech (tj. na volných vodách), nikdo z dotazovaných o novelizaci nevěděl.

Povědomí o existenci zákona nicméně nevypovídá o jeho využívání v praxi. Naprostá většina respondentů považuje byrokracii spojenou se žádostí o náhradu za natolik časově a finančně náročnou, že tento proces raději nepodstoupí. Tento fakt dokresluje čísla: O náhrady škod žádalo 72,2 % poškozených rybářských společností, 24 % místních organizací a pouze 10 % soukromých hospodářů. Statistickým porovnáním skupin rybářů, kteří mají či nemají některého z rybožravých predátorů na rybochovném zařízení, vyšlo najevo, že výskyt kormorána na lokalitě je signifikantním faktorem určujícím využívání zákona (Likelihood Ratio Test, $\chi^2 = 5,953$, $p = 0,0147$, $n = 91$), zatímco výskyt vydry signifikantním faktorem není (Likelihood Ratio Test, $\chi^2 = 0,094$, $p = 0,7594$, $n = 91$). Tento fakt naznačuje, že škody působené vydrou často nejsou pro rybáře dostatečnou motivací pro podání žádosti o náhradu škod. Většina rybářů (63 %) považovala zákon pouze za částečné řešení stávající situace, které je potřeba doplnit regulovanými odstřelem či odchytom predátorů. Skutečnost, zda byl zákon rybáři v minulosti využit, přitom neměla signifikantní vliv na jejich postoj (Likelihood Ratio Test, $\chi^2 = 1,338$, $p = 0,5123$, $n = 91$). Bez ohledu na to, zda již respondenti

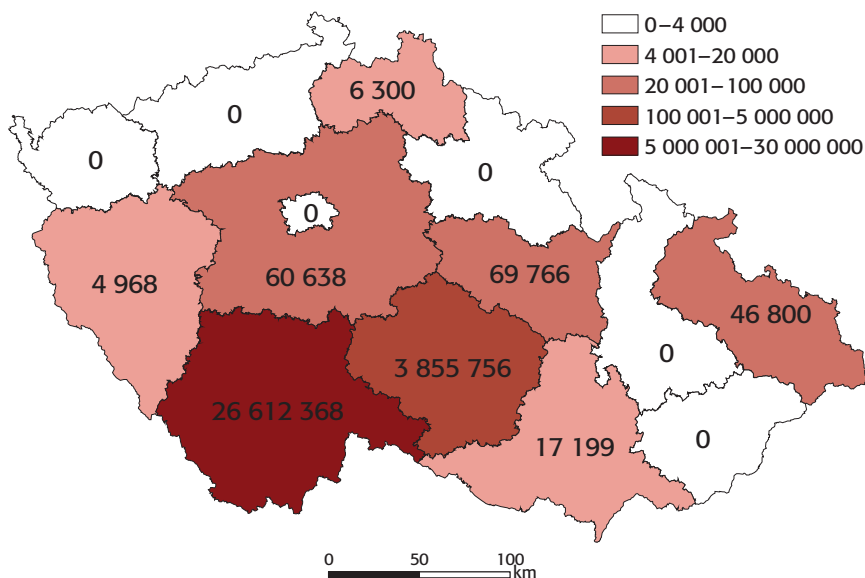

Z 69 dotázaných, kteří hospodaří v oblastech s pravidelným nebo občasným výskytem vydry, využívá alespoň jeden typ preventivního opatření proti vniknutí vydry do rybochovného zařízení pouze 18 hospodářů, tzn. 26%. Většina respondentů považovala navrhovaná opatření (oplocení, elektrický ohradník, úpravu břehů, různorodou obsádku, mřížku na přítoku a odtoku, pletivo na ledu atd.) za „nedostatečná“, „směšná“ a „proti selskému rozumu“. Rybáři často tvrdili, že se vydra dostane do rybníka přes jakákoliv bezpečnostní opatření. Jako nerealizovatelná označovali preventivní opatření hlavně rybářské společnosti, které by mohly jen těžko oplotit velký počet mnohahektarových vodních ploch. Dalším argumentem proti používání preventivních opatření byla jejich finanční nákladnost. Rybáři tak často navrhovali, aby byly zavedeny dotace od státu.

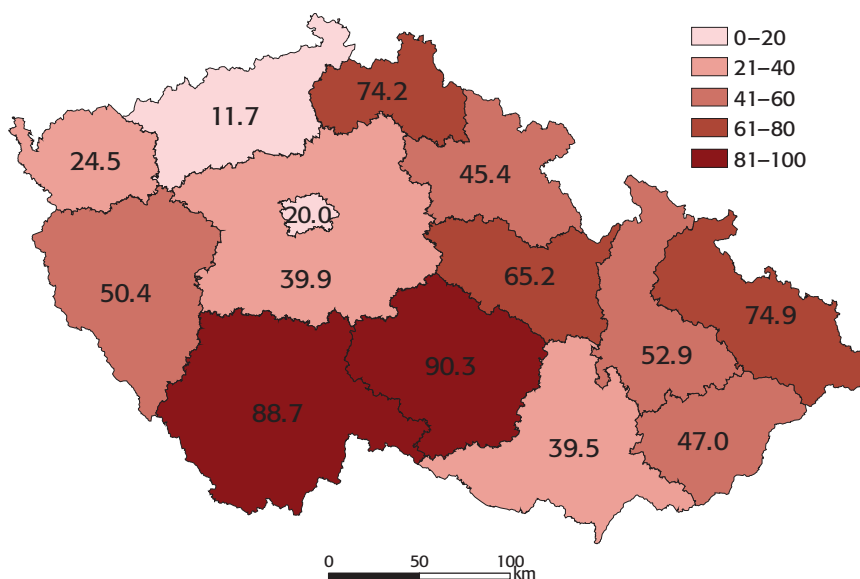
Téměř 70 % pracovníků krajských úřadů a 50 % pracovníků CHKO a NP se v rámci své pracovní činnosti již setkalo se žádostí o poskytnutí náhrady škody způsobené vydrou. Všichni dotázaní s výjimkou jednoho, který na otázku neodpověděl, se shodli na tom, že zákon představuje pouze částečné řešení nejen problematiky vydry a kormorána, ale

Osm z 11 dotázaných pracovníků krajských úřadů bylo schopno vyjmenovat alespoň jedno preventivní opatření proti vniknutí vydry, přičemž nejčastěji navrhovanými byly oplocení (63,6 %), mřížka na přítoku a odtoku (45,5 %), elektrický ohradník (27,3 %) a zvukové plašiče (27,3 %). Alespoň jeden typ opatření bylo schopno navrhnout 22 z 25 dotázaných pracovníků CHKO a NP. V jejich případech byly nejčastěji navrhovanými opatřeními oplocení (64 %) a elektrický ohradník (40%) a dále různorodost rybí obsádky (20 %). Předpoklad, že všichni dotázaní z oblastí s trvalým a občasným výskytem vydry (30 respondentů) budou znát nějaký typ prevence, se nepotvrdil – čtyři z nich nedokázali zodpovědět, jakým způsobem je možné rybochovné zařízení před vydrou ochránit.

V závěru projektu byly osloveny jednotlivé krajské úřady se žádostí o podání informací o celkovém počtu vyplacených náhrad škod a celkovém počtu kladně vyřízených žádostí od začátku platnosti zákona, tj. od roku 2000 (mapy 1 a 2). V daném období bylo na základě 654 žádostí o náhradu škody vyplaceno více než 30 milionů korun (u kraje Vysočina se nepodařilo zjistit informace o náhradách škod v období let 2000–2002 – orientační údaj udává 14 vyplacených náhrad škod). Ze získaných dat vyplývá,

Mapa 2 Celková výše vyplacených náhrad škod v Kč (2000–2006)

Mapa 3 Procentuální plošné zastoupení dílčích kvadrátů s potvrzeným výskytem vydry v jednotlivých krajích

Zdroje geografických dat: AOPK ČR, VÚV Praha

že naprostá většina žádostí spadá pouze do dvou krajů, a to do Jihočeského a Vysočiny. Do roku 2006 bylo v Jihočeském kraji podáno přibližně 70 % všech žádostí, v kraji Vysočina přibližně 25 %. Zbývajících 5 % žádostí připadá na 11 krajských úřadů. Vzhledem k tomu, že v tradičních rybníkářských oblastech Jihočeského kraje a kraje Vysočina se vyskytuje nejpočetnější část české vydří populace, nejsou tato čísla překvapivá. Z posledního mapování rozšíření vydry na území našeho státu (provedeného v roce 2006) by

se však dalo očekávat mnohem více žádostí i z krajů ostatních. Kromě Ústeckého kraje a Hlavního města Prahy se vydra vyskytuje minimálně na čtvrtině území každého z nich (mapa 3). Malé množství žádajících z těchto krajů lze vysvětlit tím, že vydra se v nich (pokud vůbec) stává problémem až v několika málo posledních letech, takže motivace jej řešit zatím nebyla velká. Navíc zkušenosti z jižních Čech a Vysočiny ukazují, že i v oblastech, kde je vydra považována za problém dlouhodobý, se počet žádajících rybářů zvy-

šoval postupně, protože se o možnosti náhrad škod dozvídali v průběhu let a časem se zákon naučili využívat.

V rámci průzkumu jsme se také pokusili zjistit, kolik z podaných žádostí je zamítnuto a jaké jsou nejčastější důvody. Přesná čísla se bohužel nepodařilo získat, protože ne všechny krajské úřady si vedou evidenci odmítnutých žadatelů. Nicméně za celou dobu platnosti zákona byly zamítnuty žádosti přibližně 20 žadatelů z Jihočeského kraje, v kraji Vysočina (bez započítání údajů z let 2000–2002, pro které chybí evidenci) bylo zamítnuto 6 žádostí. Celkově bylo tedy za šest let platnosti zákona v těchto dvou krajích zamítnuto necelých 5 % žádostí. Důvodem pro zamítnutí bylo nejčastěji nedodržení lhůt podle § 8 odst. 3 zákona (6měsíční zákonná lhůta), nedoložení dokladu o užitelském právu k předmětným rybníkům nebo nepředložení odborného posudku a protokolu z místního šetření. V kraji Libereckém byla zamítnuta jedna žádost, a to z důvodu nenaplnění díkce ust. § 2 písm. d) zákona, protože se nejednalo o škodu na rybách chovaných k hospodářským účelům, ale na okrasných rybách.

Množství zamítnutých žádostí o náhrady škod je nejenom malé, ale navíc podle vyjádření pracovníků Krajského úřadu kraje Vysočina není těžké o náhrady škod žádat. Pokud rybáři žádají pravidelně, seznámí se rychle s podmínkami pro podání žádosti a celý proces se pro ně stává jednodušším.

Pro zjištění výše škod na rybách způsobených vydrou v celorepublikovém měřítku byly dotázány dvě velké rybářské organizace: Rybářské sdružení České republiky (profesní sdružení velkých produkčních rybářství, jehož výměra rybníků a tržní produkce ryb se v rozmezí let 2000–2005 pohybovala v rozpětí 85–90 % v rámci celé České republiky) a Český rybářský svaz (sdružení sportovních rybářů hospodařících v rybářských revírech, které v současné době sdružuje více než 250 tisíc členů). Srovnáním celkové výše vyplacených náhrad škod se škodami připisovanými vydře těmito dvěma organizacemi bylo zjištěno, že ročně se ze státního rozpočtu České republiky kompenzuje pouze 2–5 % škod uváděných rybáři. V letech 2000–2005 vyplatily krajské úřady více než 23 milionů korun, zatímco škody za stejné období vyčíslené RSČR a ČRS přesáhly 875 milionů (graf 1). Ve srovnání se škodami působenými kormoránem se ovšem stále jedná pouze o zlomek škod působených na rybích obsádkách v České republice (graf 2).

Při jednáních s rybáři o míře škodlivosti vydry a současně o nutnosti její ochrany bývá největším problémem odborná úroveň argumentace (např. metodika kvantifikace škod, počty predátorů). Z tohoto důvodu jsme se snažili zjistit početnost vyder udávanou oběma rybářskými organizacemi (tabulka 1) a po-

rovnat ji s oficiálními údaji Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (POLEDNÍK *et al.* 2005). Zjištění se neshoduje s častými výtkami rybářů, že ochranáři úmyslně podhodnocují velikost vydří populace v ČR (uvádí např. ČRS 2001). Údaje o současné velikosti populace se v případě Českého rybářského svazu s údaji AOPK ČR téměř shodují, údaje Rybářského sdružení České republiky jsou dokonce nižší.

Přístup k řešení problematiky v zahraničí

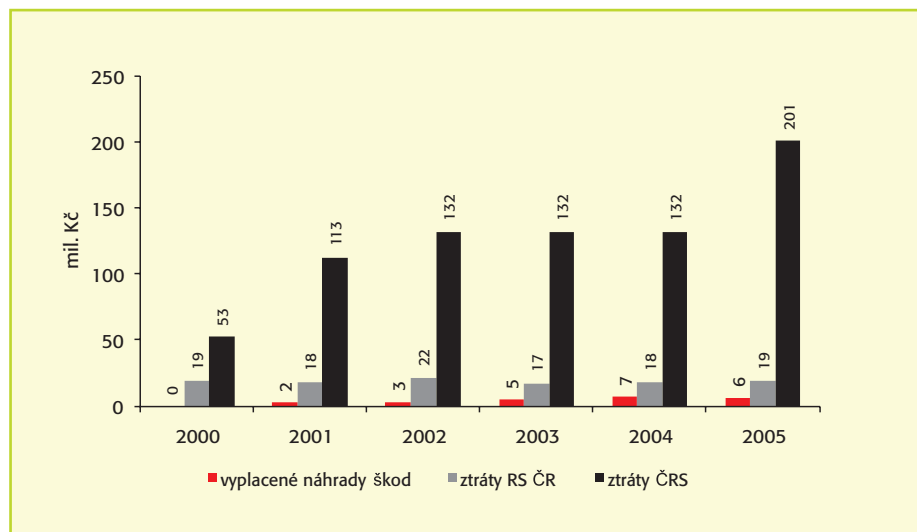
Za situace, kdy rybáři vyčíslují škody v hodnotách stovek milionů korun ročně, nám nezbývá, než si položit otázku, zdali by bylo vůbec v možnostech státního rozpočtu České republiky hradit všechny škody způsobené vydrou, případně kormoránem. Jakým způsobem se k problematice škod způsobených vydrou říční v rybářství staví zahraniční státy?

V Sasku (Spolková republika Německo) existuje systém kompenzací v rámci tzv. NAK programu, který je navržen pro podporu environmentálně laděného rybníčního hospodaření v krajině. Tento program, jež je součástí tzv. agroenvironmentálních programů, je založen na dobrovolných smluvních vztazích v délce trvání pěti let, přičemž rybáři se mohou rozhodnout mezi různými postupy a opatřeními (nepřikrmování, snížení rybí obsádky atd.). Více než 90% rybářů z Horní Lužice zapojených v tomto projektu se navíc zavázalo k poskytnutí či vytvoření potravních zdrojů (feeding habitats) pro vydru. Dotace (neformálně nazývaná otter bonus) v tomto případě činí 103 EUR na hektar rybníka za rok (MYŠIAK *et al.* 2004). V letech 2000–2002 bylo takto ročně vyplaceno mezi 230–311 tis. EUR (Schwerdtner and Ring 2005 in SIMILÁ *et al.* 2005). Druhým programem, který v Sasku funguje již od roku 1995, je kompenzace v případě způsobené újmy (compensation in case of hardship). Tyto kompenzace se vyplácejí v případě, kdy ekonomické ztráty v rybářství způsobené chráněnými druhy překročí celkovou výši 100 EUR/ha/rok (SIMILÁ and VARJOPURO 2004). Dále jsou poskytovány dotace na opatření technických preventivních zařízení (oplocení, elektrický ohradník) proti rybožravým predátorům (MYŠIAK *et al.* 2004).

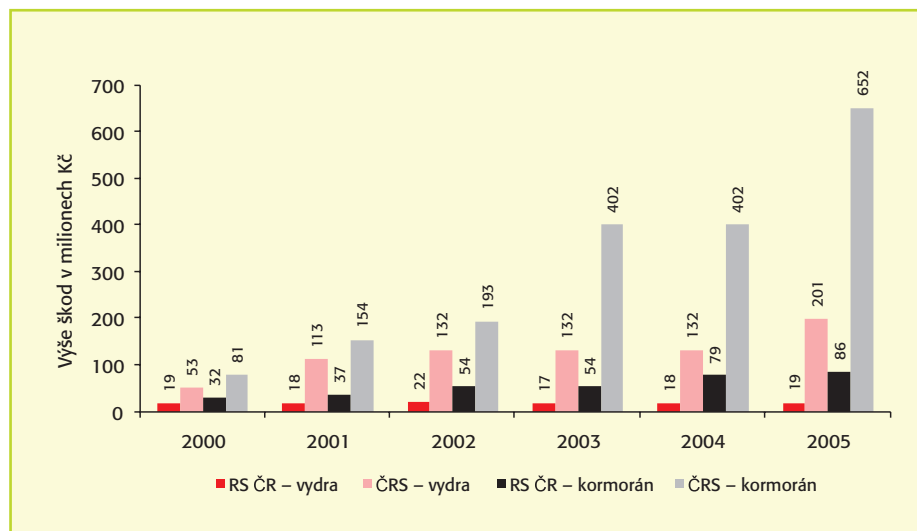
V Dolním Rakousku existuje systém náhrad škod, který ovšem není podmíněn žádnými zákonnými normami. Na jejich vyplácení se dobrovolně podílejí Odbor ochrany přírody samosprávy Dolního Rakouska (Department for Nature Conservation of the Government in Lower Austria), myslivecké organizace (Hunting Authorities), Organizace ochrany přírody (Organisation for the Conservation of Nature) a WWF Austria (rakouská sekce Světového fondu divočiny; WWF – BODNER 1995). V roce 1995 bylo na náhradách vyplaceno téměř 100 tis. EUR, v roce 2002 téměř 120 tis. EUR (SIMILÁ and

Tabulka 1 Oficiální údaje o početnosti vydry udávané RSČR, ČRS a AOPK ČR

Roky	Počet jedinců vydry podle RSČR	Počet jedinců vydry podle ČRS	Počet jedinců vydry podle AOPK ČR
2000	964	1 202	neproběhlo mapování
2001	929	1 250	800
2002	926	1 464	neproběhlo mapování
2003	712	1 164	neproběhlo mapování
2004	842	1 164	neproběhlo mapování
2005	792	2 227	1600–2200

Graf 1 Srovnání vyplacených náhrad škod způsobených vydrou se ztrátami udávanými RSČR a ČRS

Graf 2 Výše škod způsobených rybářským organizacím vydrou a kormoránem

VARJOPURO 2004). Kromě nezbytného prokázání výskytu vydry na lokalitě musí rybáři povinně sledovat a zaznamenávat kvalitu vody a rybník musí být minimálně jednou za rok vypuštěn pro zjištění aktuálního stavu rybí obsádky (BODNER 1995). Vláda Dolního Rakouska rovněž poskytuje dotace na opatření preventivního oplocení zabraňujícího vniknutí vydry do rybníka (SIMILÁ and VARJOPURO 2004).

Závěr

Provedený průzkum ukázal na řadu problémů, jejichž řešení je nezbytné pro praktickou ochranu vydry říční ve vztahu k rybářské veřejnosti. Ukázalo se, že vydra je vnímána jako závažný, nicméně nikoliv nejdůležitější činitel působící škody v rybářském hospodaření.

Kromě statistických údajů zjištěných prostřednictvím dotazníků přinesly řízené roz-

hovory další důležité poznatky. Ve chvíli, kdy rybáři zjistili, že tazatel je nezávislá osoba, nikoliv zaměstnanec státní ochrany přírody, byli přístupnější a ochotni komunikovat o problému. V diskusi se pak většinou otevřeně hlásili k nepřátelství k vydře, a někteří dokonce přiznali, že vydry pronásledují a zabíjejí. Závažným zjištěním je fakt, že drobní majitelé rybníků na jedné straně vnímají vydru jako významného predátora, na druhé straně téměř nevyužívají legislativních nástrojů k náhradě vzniklých škod (případně o nich nevědí). Tento rozpor je nebezpečnou predispozicí pro ilegální řešení problému, tj. zabíjení vyder.

Důležitým doporučením vyplývajícím z této práce je zaměření pozornosti právě na skupinu drobných majitelů rybníků. Tato skupina by měla získat především dostatečné informace o možnostech předcházení škod a měla by se stát cílem vzdělávacích a informačních kampaní. Jedině soustavná komunikace s touto skupinou vlastníků může přinést nějaké výsledky. Rybáři obecně se musejí stát aktivnějšími v předcházení škod. Zatím pouze čtvrtina z nich se snaží nějakým způsobem zabránit vstupu vydry do rybníků. Obzvláště u malých rybníků náchylných k vydří predaci je aplikace oplocení a elektrického ohradníku velmi účinným opatřením (SKÁREN 1988, BODNER 1995, LEBLANC 2003).

Dále je potřeba směřovat informace o možnostech předcházení škod způsobených vydrou na dotčené orgány státní správy v ochraně přírody. Pokud budou pracovníci státní správy otevření k potřebám rybářů a budou schopni poradit, jak se proti vydří predaci bránit, pak může být veden mezi institucemi státní ochrany přírody a rybářskými zájmovými skupinami konstruktivní dialog, který by snížil dnes existující, často vzájemnou nedůvěru a zajistil výměnu informací.

V neposlední řadě je nutné se zamyslet nad celým systémem náhrad škod. Je při neustálém nárůstu počtu žadatelů vůbec udr-

žitelný? Má vůbec smysl vyplácet náhrady škod, když i přesto dochází k nelegálnímu zabíjení vyder? Má smysl vyplácet náhrady při nepřírodně vysoké hustotě rybí obsádky? Jsme vůbec schopni škody objektivně vyčíslit? A kdo je oprávněný stanovovat výši škody?

Ať už si na tyto otázky odpovíme jakkoliv, výsledky této práce naznačují, že:

- Rybáři nevěří v efektivitu zákona č. 115/2000 Sb.
- Ochránci přírody jsou v očích rybářů velmi nežádoucí skupinou lidí.
- Naprostá většina rybářů se dožaduje regulačního lovu vydry.

Tato fakta napovídají, že dosavadní snažení ochrany přírody se v tomto případě mívá účinkem, a ukazují, jakým směrem by měla být zaměřena další osvěta.

*M. Václavíková v současnosti pracuje v Center for Applied GIScience, Department of Geography & Earth Sciences, University of North Carolina at Charlotte, USA
V. Kostkan působí na katedře ekologie a životního prostředí Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci*

Poděkování

Projekt byl zpracován za finanční podpory Českého nadačního fondu pro vydru.

LITERATURA

BODNER M. (1995): Otters And Fishfarming: Preliminary Experiences Of A WWF Project In Austria. *Hystrix* 7:223-228. – ČRS (2001): Vliv

predačního tlaku vydry, kormorána, volavky popelavé a dalších predátorů na rybí společenstva vodních toků v roce 2001. Český rybářský svaz. Praha. – LEBLANC F. (2003): Protecting Fish Farms From Predation By The Eurasian Otter (*Lutra lutra*) In The Limousin Region Of Central France: First Results. *IUCN Otter Spec. Group Bulletin* 20:31-34. – MORAVCOVÁ J. (2002): Biologie a ekologie vydry říční (*Lutra lutra*), výchova a vzdělávání k její ochraně. Diplomová práce. Univerzita Karlova. – MYŠIAK J., SCHWERTNER K. and RING I. (2004): Comparative Analysis Of The Conflicts Between Carp Pond Farming And The Protection Of Otters (*Lutra lutra*) In Upper Lusatia And South Bohemia. *UFZ Centre For Environmental Research, Department Of Economics, Sociology And Law (OEKUS), Leipzig*. – POLEDNÍK L., POLEDNÍKOVÁ K., ROCHE M., HÁJKOVÁ P., TOMAN A., CULKOVÁ M., HLAVÁČ V., BERAN V., NOVÁ P. A MARHOUL P. (2005): Záchraný program – Program péče pro vydru říční (*Lutra lutra*) v České republice v letech 2006–2015. AOPK ČR Praha. – POLEDNÍKOVÁ K., KRANZ A., POLEDNÍK L. and MYŠIAK J. (2006): Otters Causing Conflicts: The Fish Farming Case Of The Czech Republic. *WP 11 – Generic Framework For Reconciliation Action Plans And Dissemination. Reconciliation Action Plans For Targeted Conflicts*. – SIMILÁ J., THUM R., RING I. and VARJOPURO R. (2005): Interplay Policies In Biodiversity Conflict Reconciliation, *UFZ – Discussion Papers. UFZ Centre For Environmental Research*. – SIMILÁ J. and VARJOPURO R. (2004): Framework Reconciliation Action Plan: Module Legal And Institutional Basis. *FRAP – Development Of A Procedural Framework For Action Plans To Reconcile Conflicts Between Large Vertebrate Conservation And The Use Of Biological Resources: Fisheries And Fish-Eating Vertebrates As A Model Case*. – SKÁREN U. (1988): Fish Farming And Otters In Finland. *IUCN Otter Spec. Group Bulletin* 3. – TOMAN A. (1995): Ilegální lov vydry říční. *Vydra* 5:67-69.

SUMMARY

Václavíková M. & Kostkan V.: Human Perception of Eurasian Otter Damages and Efficacy of Act No. 115/2000 Gazette

In the past, the Eurasian Otter (*Lutra lutra*) was almost driven to extinction in the Czech Republic. Recently, otters have returned to their original habitats, particularly in fishpond areas. Today, the most serious problem is their illegal killing by fishermen who try to protect their properties and avoid damages by otters. Since 2000, fishpond-owners may claim compensation for otter damage from the government, under Act No. 115/2000 Gazette on Providing Compensation for Damages Caused by Selected Specially Protected Animals, as amended later. The main objective of the project presented in the article was to assess how fishermen perceive the Eurasian Otter on their fishponds or rivers, and how effectively they are able to use the above act to compensate damages to their properties. The sources of infor-

mation for the study were derived from an extensive questionnaire survey. The data show there are significant damages to fish caused by otters, however, Great Cormorants (*Phalacrocorax carbo*) and Grey Herons (*Ardea cinerea*) are said to cause even bigger losses of fish. Respondents from the management of big companies exhibited better knowledge of the environmental legislation than private owners of small fishponds. To date, mitigation measures to prevent predation on fish have been used very rarely. One third of the representatives of regional authorities have dealt with compensation claims for otter damages. These respondents did not perceive the compensation law as a sufficient tool and demanded additional measures. Most of the respondents were qualified to provide proper advice to fishermen in terms of protecting their ponds against otters. The results of the study indicate serious gaps in the Eurasian Otter conservation strategy and suggest areas into which the effort of management planning, public relations and environmental awareness campaigns should be targeted.